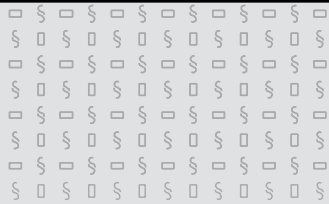

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

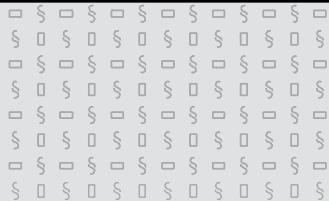
Intestátní a testamentární posloupnost Bc.

JUDr. Mgr. Radek Černoč, Ph.D.
Katedra dějin státu a práva, Právnická fakulta MU
&
Ústav klasických studií, Filozofická fakulta MU

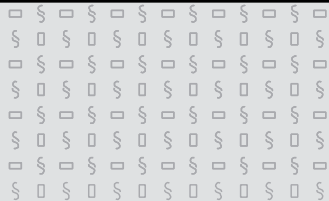
Pojem práva dědického

- VÁŽNÝ, Jan. Pojem práva dědického a účelnost jeho dnešní struktury. *Právní obzor*, 1923, č. 6, s. 97-103.

- Přibližný podíl dědického práva:
  - Digesta: 24 %
  - Moderní zákoníky (CC, ABGB, BGB, ZGB, NOZ):
8, 16 %-20, 91 %, průměrně 16, 37 %

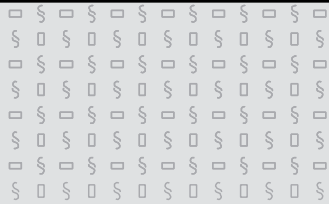
Successio mortis causa

- *Successio in universitatem*
- *Nemo pro parte testatus pro parte intestatus decedere potest (nisi sit miles)*
- *Pro herede gestio*
- *Semel heres, semper heres*

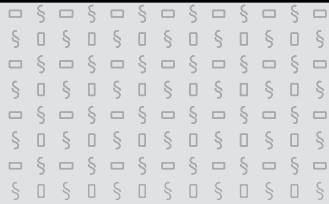
Civilní zákonná posloupnost

- *Heredes sui et necessarii*
  - *Beneficium abstinendi*
  - *In capita*

- *Agnatus proximus*
  - *In stirpes (ius representationis)*

- *Gentiles*

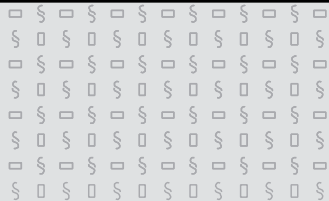
Praetorská zákonná posloupnost

- *Unde liberi (vocantur)*
  - Kollační povinnost pro emancipovaného přidat své jmění k pozůstalosti

- *Unde legitimi*

- *Unde cognati*
  - *Successio ordinum et graduum*

- *Unde vir et uxor*

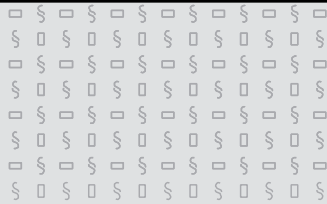
Iustinianská zákonná posloupnost

- Descendenti
- Ascendenti a plnorodí incl. potomky
- Polorodí incl. potomky
- Ostatní kognáti
  - +*Vidua indotata* (1/4, max. 100 liber zlata, jen *ususfructus* pokud vlastní děti)

Testamentární posloupnost

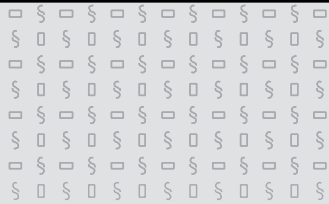
- *Testamenti factio activa*
  - *Ambulatoria est voluntas defuncti usque ad supremum vitae exitum*
  - *Fictio legis Corneliae*
- *Testamenti factio passiva*
- *Substitutio*
  - *Vulgaris*
  - *Pupillaris*
    - *Causa Curiana* - v pupillární je obsažena vulgární
  - *Quasi pupillaris*
- *Conditio suspensiva*

Plut. Cat. Ma. 9, 9

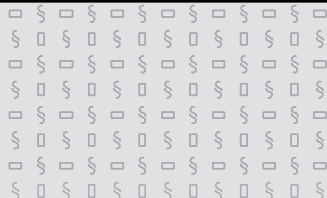
- *Μεταμεληθῆναι δ' αὐτὸς ἐν παντὶ τῷ Βίῳ τρεῖς μεταμελείας· μίαν μὲν ἐπὶ τῷ γυναικί πιστεῦσαι λόγον ἀπόρρητον, ἑτέραν δὲ πλεύσας ὅπου δυνατὸν ἦν πεζεῦσαι, τὴν δὲ τρίτην ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινε.*

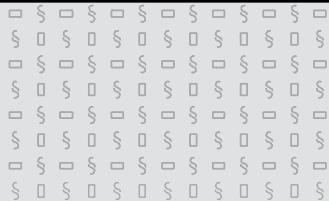
Testamentum

- *Pater familias* či *peculium (quasi) castrense*
- *Nasciturus iam pro nato habetur, si de commodo eius agitur*
- *Incapacitas => Caducum*
  - *Latini Iuniani, Caelibes, Orbi, Mulieres probrosae*
- *Indignitas => Ereptorium bonorum*
  - *Zavrženíhodný projev vůči zůstaviteli či poslední vůli*
- *Heres esto!*
- *Unitas actus*
- *Favor testamenti*

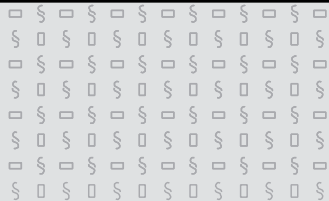
Test. Dasumi (zkráceno, celkem 129 řádků)

1. *Testamentum L. Dasumi Tusci (?) |*
Quod post vitae cursum confectum praestantissimum est, rem cum nomine filio relinquere, | quoniam mihi natura negavit, amicus rarissimus P. Tullius Varro quem genuit filium | natu primum, si eum pater nomen meum
5. *laturum pollicitus erit, ... || ... mearum fortunarum ex uncia heres esto¹ ... | cernitoque in diebus C proximis quibus scierit poteritque ... Item | Dasumia ... filia mea pientissima mihi heres esto ex.. cernitoque eadem condicione. | Item filia Serviani ex.. mihi heres esto cernitoque eadem condicione. | Item... us meus mihi heres esto ex.. cernitoque*
10. *eadem condicione. || Item et mihi heredes sunt ex.. cernuntoque eadem condicione. Denique... | eadem condicione ex.. mihi heres esto.*
Si Dasumia filia non creverit,... ex.. mihi heres esto, item | ... ex.. mihi heres esto iique cernunto in diebus C proximis quibus scierint poteruntque. | Si nec eorum quisquam creverit, tunc Syche nutrix (?).. mihi heres esto... |
15. *...Amicis infra scriptis quisquis mihi heres erit || dare damnas esto singulis auri p(ondo) libras: Julio... | ... no, Volusio Juliano,... | ... Plinio (?) Secundo), Cornelio Tacito (?),... | ... Auspicato; singulis argenti p(ondo)... | ... Minicio Justo, Fabul... (liste de légataires continuant jusqu'à la ligne 26).*

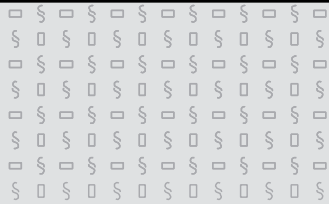
Testamentum per aes et libram

- 5 svědků
- *Libripens*
- *Familiae emptor*
- Rozhodující mancipace, nikoliv listina

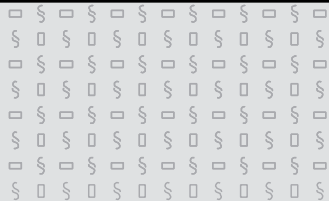
Písemný testament

- Holograf
  - 5 svědků
  - Lze bez podpisu

- Allograf
  - 7 svědků
  - Nutno podpis
  - *Octavus subscriptor*, neumí-li psát

Další druhy testamentů

- Slepcův
- Privilegované
  - *In procinctu*
  - *Militis*
  - *Ruri conditum*
  - *Pestis tempore conditum*
  - *Parentis inter liberos*
- Veřejné
  - *Calatis comitiis*
  - *Apud acta conditum*
  - *Principi oblatum*

Nepominutelní dědicové

- *Comparatio meritorum filii et heredis*
- Formální práva
- Materiální práva
  - $\frac{1}{4}$
- *Exhereditio*
  - Taxativní důvody